

MEMORANDUM

PROVINCIE :: UTRECHT

ENERGY BOARD PROVINCIE UTRECHT

ONDERWERP Brief Stedin inzake bezorgdheid ontwikkelingen Netcongestie
DATUM 02-06-2023
VAN Huib van Essen
AAN Leden Energy Board provincie Utrecht
TELEFOONNUMMER +31621124703 (Hans Rijnten)
TEAM Netcongestie

Inleiding

Het elektriciteitsnet in de provincie Utrecht raakt overbelast. De capaciteit van het stroomnet is onvoldoende om alle vraag en aanbod van elektriciteit te kunnen transporteren. Dit heet ook wel netcongestie en die kent twee varianten die beide in de provincie van toepassing zijn:

- Netcongestie op afname: iedereen vraagt op hetzelfde moment stroom, volgens het ritme van de dag (sinds november 2022 is er geen ruimte meer voor nieuwe grootverbruikaansluitingen).
- Netcongestie op teruglevering: er wordt te veel zonne- en/of windenergie tegelijkertijd opgewekt (sinds oktober 2021 is er geen ruimte meer voor nieuwe aansluiting van grootschalige zon- en windprojecten).

Vandaag (2 juni) kregen we bericht dat de netbeheerders verwachten dat netcongestie zich uitbreidt en vanaf 2025 in delen van de provincie Utrecht ook aansluitingen voor kleinverbruikers gaat raken. In deze memo schetsen wij op hoofdlijnen wat de gevolgen hiervan zijn en de acties die we hierop zetten. De brief wordt als bijlage bij deze memo met u gedeeld.

Impact

Op dit moment heeft de congestie voornamelijk gevolgen voor nieuwe grootverbruikaansluitingen, zoals onder anderen nieuwe bedrijventerreinen, voorzieningen voor nieuwbouwprojecten en laadinfrastructuur voor openbaar vervoer. Op het moment dat ook de afname door kleinverbruik wordt geraakt, dan wordt de situatie nog nijpender:

- De woningbouw wordt verder bemoeilijkt, omdat woningen niet aangesloten kunnen worden (wachtlijst). Ditzelfde geldt voor nieuwe bedrijven en kantoren. En ook de bouw en verbouw van maatschappelijke voorzieningen, zoals scholen, kan waarschijnlijk niet gerealiseerd worden.
- Een deel van de oplossingen van congestie op grootverbruik zou zijn het overschakelen op gebruik van kleinverbruik. Deze oplossingen zijn dan ook niet meer mogelijk.
- Daarnaast brengt de autonome groei op bestaande kleinverbruikaansluitingen (door bijvoorbeeld warmtepompen en laadpunten) het risico op fysieke congestie met zich mee. De netbeheerders hebben geen invloed op deze groei en dit kan (meer) stroomstoringen tot gevolg hebben.

Het is op dit moment niet bekend waar in onze provincie en wanneer dit precies aan de orde zal. Dit wordt komende tijd nader in kaart gebracht door Stedin.

Congestie is helaas een nieuwe realiteit waarvoor geen gemakkelijke en snelle oplossing is. Het vraagt inzet en creativiteit van overheden (Rijk, provincie en gemeenten), de markt (ontwikkelaars, bedrijventerreinen etc.) en netbeheerders om de beschikbare capaciteit zo slim mogelijk te benutten en het net voortvarend te versterken om de gevolgen te verzachten tot de knelpunten zijn weggenomen. We verwachten dat er niet voor elk project een tijdige en passende oplossing mogelijk is. Ook wordt de financiering van oplossingen een uitdaging. Netcongestie zal zeer waarschijnlijk voor vertraging en extra kosten zorgen, én noodzaakt tot aanpassingen in projecten.

Energy Board provincie Utrecht

De landelijke netbeheerder Tennet, de regionale netbeheerder Stedin, de provincie Utrecht, de regio's U10, Amersfoort en Food Valley en gemeenten Amersfoort en Utrecht werken samen in de Energy Board provincie Utrecht aan oplossingen voor het vraagstuk van de netcongestie langs drie sporen:

- Wij zorgen voor een betere afstemming van onze ruimtelijke plannen (wonen, werken, mobiliteit) op de plannen van de netbeheerders om de infrastructuur uit te breiden .
- Wij proberen de doorlooptijd van de realisatie van de uitbreiding van de netinfrastructuur te versnellen door betere afstemming en samenwerking in ruimtelijke procedures en vergunningen.
- Wij werken samen aan slimme oplossingen met bedrijven(terreinen) en woningbouwlocaties voor extra capaciteit en flexibiliteit op het stroomnet.

Hoe nu verder?

Zoals aangekondigd in de brief van de netbeheerders wordt gewerkt aan het vinden, dan wel creëren van extra capaciteit en analyseren van mogelijke knelpunten. Onder andere via:

- Een extra oproep voor flexvermogen bij bedrijven (congestiemanagement onderzoek TenneT).
- Nader onderzoek door Stedin wanneer en waar in de provincie congestie op kleinverbruik kan gaan optreden.

De uitkomsten van deze onderzoeken worden (kort) na de zomer verwacht. Ondertussen zullen de gevolgen van de brief van de netbeheerders op 9 juni 2023 ook worden besproken in de Energy Board. Op basis hiervan zullen we vervolgstappen bepalen en verdere acties ondernemen om - voor zover dat mogelijk is - te komen tot een handelingsperspectief voor verschillende belanghebbende partijen. Uiteraard zijn we hier vanuit de verschillende sporen van onze aanpak nu ook al mee bezig, maar de aangescherpte urgentie op kleinverbruik en verdieping naar (sub)regio en tijdhorizon leveren extra informatie voor een meer gerichte aanpak per doelgroep. Dit zal ook input vormen voor verdere verdieping van de communicatie omtrent dit urgente vraagstuk richting ieders achterban.